

OKVIRNA KONVENCIJA ZA ZAŠČITO NARODNIH MANJŠIN¹

Strasbourg, november 1994

Države članice Sveta Evrope in druge države, podpisnice te okvirne konvencije, so se glede na to da je cilj Sveta Evrope doseči večjo enotnost med svojimi članicami z namenom ohranjati in uresničevati ideale in načela, ki so njihova skupna dediščina, glede na to da je eden od načinov, s katerimi si prizadevajo za doseg tega cilja, ohranjanje in nadaljnje uresničevanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, v želji, da bi sledili deklaraciji šefov držav in vlad držav članic Sveta Evrope, sprejeti 9. oktobra 1993 na Dunaju, odločeni, da na svojih ozemljih varujejo obstoj narodnih manjšin, glede na to da so prevrati v evropski zgodovini pokazali, da je zaščita narodnih manjšin bistvenega pomena za stabilnost, demokratično varnost in mir na tej celini, glede na to da bi morala pluralistična in resnično demokratična družba ne le spoštovati narodno, kulturno, jezikovno in versko identiteto vsakega pripadnika narodne manjšine, ampak tudi ustvariti ustrezne pogoje, ki pripadnikom narodnih manjšin omogočajo, da izražajo, ohranjajo in razvijajo to identiteto, glede na to da je ustvarjanje ozračja strpnosti in dialoga potrebno za to, da je kulturna raznolikost vir in dejavnik - ne razdvajanja, ampak bogatenja vsake družbe, glede na to da uresničevanje strpne Evrope in Evrope blagostanja ni odvisno le od sodelovanja med državami, ampak je zanj potrebno tudi čezmejno sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi organi brez škode za ureditev in ozemeljsko celovitost vsake države, upošteva Konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in njenih protokolov, upošteva prevzetih obveznosti glede zaščite narodnih manjšin v konvencijah in deklaracijah Združenih narodov in v dokumentih Konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi, še zlasti kopenhaškega dokumenta z dne 29. junija 1990, odločene, da opredelijo načela, ki jih je treba spoštovati in obveznosti, ki izhajajo iz njih, da bi v državah članicah in drugih državah, ki bi postale podpisnice tega instrumenta, zagotovili učinkovito zaščito narodnih manjšin ter pravic in svoboščin njihovih pripadnikov, v okviru vladavine prava ob spoštovanju ozemeljske celovitosti in državne suverenosti držav, odločene, da uresničujejo načela, določena v tej okvirni konvenciji, s pomočjo notranje zakonodaje in ustrezne vladne politike, dogovorile, kot sledi:

¹ Neuraden prevod.

I. del

1. člen

Zaščita narodnih manjšin ter pravic in svoboščin pripadnikov teh manjšin je sestavni del mednarodnega varstva človekovih pravic in kot taka spada v okvir mednarodnega sodelovanja.

2. člen

Določila te okvirne konvencije se uporabljajo v dobri veri, v duhu razumevanja in strpnosti in v skladu z načeli dobrega sosedstva, prijateljskih odnosov in sodelovanja med državami.

3. člen

1. Vsak pripadnik narodne manjšine ima pravico, da prosto izbira, da se ga kot takega obravnava ali pa ne, in taka izbira ali uresničevanje pravic, povezanih s to izbiro, nima za posledico nobenih neugodnosti.

2. Pripadniki narodnih manjšin lahko uresničujejo pravice in uživajo svoboščine, ki izhajajo iz načel te okvirne konvencije, kot posamezniki ter v skupnosti z drugimi.

II. del

4. člen

1. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo pripadnikom narodnih manjšin zagotovile pravico enakosti pred zakonom in enakega zakonskega varstva. V tem pogledu je prepovedana vsaka diskriminacija, ki temelji na pripadnosti narodni manjšini.

2. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo na vseh področjih gospodarskega, socialnega, političnega in kulturnega življenja po potrebi sprejele ustrezne ukrepe za spodbujanje popolne in dejanske enakosti med pripadniki narodne manjšine in pripadniki večinskega naroda. V tej zvezi bodo ustrezno upoštevale posebne pogoje pripadnikov narodnih manjšin.

3. Ukrepi, sprejeti v skladu z drugim odstavkom, se ne štejejo za diskriminacijsko dejanje.

5. člen

1. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo spodbujale potrebne pogoje, da bodo pripadniki narodnih manjšin ohranjali in razvijali svojo kulturo ter ohranjali bistvene sestavine svoje identitete, in sicer svojo vero, jezik, tradicije in kulturno dediščino.

2. Brez škode za ukrepe splošne integracijske politike, se bodo pogodbenice izogibale politiki in praksi, katerih namen je asimilacija pripadnikov narodnih manjšin proti njihovi volji in bodo zaščitile te osebe pred kakršnimi koli dejanji, katerih namen je taka asimilacija.

6. člen

1. Pogodbenice bodo spodbujale duh strpnosti in medkulturnega dialoga in sprejele učinkovite ukrepe za spodbujanje medsebojnega spoštovanja in razumevanja ter sodelovanja med osebami, ki živijo na njihovem ozemlju, ne glede na njihovo narodno, kulturno, jezikovno ali versko identiteto, še zlasti na področju izobraževanja, kulture in občil.

2. Pogodbenice se zavezujejo, da bodo sprejele ustrezne ukrepe za zaščito oseb, ki jim lahko grozi diskriminacija, ali so izpostavljene diskriminacijskim dejanjem, sovražtvu ali nasilju, do katerih prihaja zaradi njihove narodnostne, kulturne, jezikovne ali verske identitete.

7. člen

Pogodbenice zagotavljajo spoštovanje pravice katerega koli pripadnika narodne manjšine do mirnega zborovanja, svobode združevanja, svobode izražanja ter svobode mišljenja, zavesti in vere.

8. člen

Pogodbenice se obvezujejo, da bodo priznale, da ima vsak pripadnik narodne manjšine pravico, da izraža svojo vero ali prepričanje in da ustanavlja verske ustanove, organizacije ter društva in združenja.

9. člen

1. Pogodbenice se zavezujejo, da pravica do svobode izražanja vsakega pripadnika narodne manjšine vključuje svobodo mnenja ter sprejemanja in dajanja informacij in idej v jeziku manjšine brez vmešavanja javnih organov in ne glede na meje. Pogodbeni-

ce v okviru svojih pravnih sistemov zagotavljajo, da pripadniki narodnih manjšin pri svojem dostopu do občil niso zapostavljeni.

2. Prvi odstavek ne preprečuje pogodbenicam, da bi brez diskriminacije in na podlagi objektivnih meril zahtevale dovoljenja za radijsko in televizijsko oddajanje ali za filmska podjetja.

3. Pogodbenice ne ovirajo pripadnikov narodnih manjšin pri ustanavljanju in uporabi tiskanih občil. V pravnem okviru radijskih in televizijskih oddaj bodo v kar največjem obsegu in ob upoštevanju določil prvega odstavka zagotavljale, da se pripadnikom narodnih manjšin da možnost, da ustanavljajo in uporabljajo lastna občila.

4. V okviru svojih pravnih sistemov sprejmejo pogodbenice ustrezne ukrepe, da bodo pripadnikom narodnih manjšin olajšale dostop do medijev in pospeševale strpnost ter dopuščale kulturni pluralizem.

10. člen

1. Pogodbenice se zavezujejo, da bodo priznale, da ima vsak pripadnik/vsaka pripadnica narodne manjšine pravico, da svobodno in brez vmešavanja uporablja svoj jezik manjšine in to zasebno in v javnosti ter ustno in pisno.

2. Na področjih, na katerih že po tradiciji ali v večjem številu živijo pripadniki narodnih manjšin, in če ti pripadniki to zahtevajo, ter če taka zahteva ustreza dejanskim potrebam, si bodo pogodbenice prizadevale, da v kar največji možni meri zagotovijo pogoje, ki bi omogočili uporabo jezika manjšine v odnosih med pripadniki manjšine in upravnimi organi.

3. Pogodbenice se zavezujejo, da bodo vsakemu pripadniku/vsaki pripadnici narodne manjšine v jeziku, ki ga ta razume, zagotovile pravico do pravočasnih informacij o razlogih za njegovo/njeno aretacijo ter o naravi in vzrokih za kakršno koli obtožbo proti njemu/njej in pravico da se brani v tem jeziku, če je potrebno z brezplačno pomočjo tolmača.

11. člen

1. Pogodbenice se zavezujejo, da bodo priznale, da ima vsak pripadnik/vsaka pripadnica narodne manjšine pravico, da uporablja svoj priimek (patronim) in lastna imena v jeziku manjšine ter pravico do uradnega priznanja teh imen v skladu z načini, določenimi v pravnem sistemu pogodbenic.

2. Pogodbenice se zavezujejo, da bodo priznale, da ima vsak pripadnik/vsaka pripadnica narodne manjšine pravico, da v jeziku svoje manjšine namešča znake, napise in druge zasebne informacije, ki so namenjene očem javnosti.

3. Na področjih, ki jih naseljuje precejšnje število pripadnikov narodnih manjšin, si pogodbenice prizadevajo, da v okviru svojega pravnega sistema in po potrebi vključno s sporazumi z drugimi državami ter ob upoštevanju svojih posebnih pogojev, poskrbijo za napise tradicionalnih lokalnih imen, imen ulic in drugih topografskih znakov, namenjenih javnosti, tudi v jeziku manjšin, kjer je dovolj zahtev za take oznake.

12. člen

1. Pogodbenice sprejmejo, kadar je to primerno, ukrepe na področju izobraževanja in raziskav, da s tem spodbujajo poznavanje kulture, zgodovine, jezika in vere svojih narodnih manjšin in večinskega naroda.

2. S tem v zvezi pogodbenice med drugim zagotavljajo primerne možnosti za usposabljanje učiteljev in dostop do učbenikov ter omogočajo lažje stike med dijaki/studenti in učitelji različnih skupnosti.

3. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo za pripadnike narodnih manjšin spodbujale enake možnosti za dostop do izobraževanja na vseh ravneh.

13. člen

1. V okviru svojih izobraževalnih sistemov pogodbenice priznavajo, da imajo pripadniki narodnih manjšin pravico do ustanavljanja in vodenja lastnih zasebnih ustanov za izobraževanje in usposabljanje.

2. Uresničevanje te pravice ne bo imelo za posledico nobenih finančnih obveznosti za pogodbenice.

14. člen

1. Pogodbenice se zavezujejo, da bodo priznavale, da ima vsak pripadnik/vsaka pripadnica narodne manjšine pravico, da se nauči jezika svoje manjšine.

2. Na področjih, na katerih že po tradiciji ali v večjem številu živijo pripadniki narodnih manjšin, in če je za to dovolj zahtev, si pogodbenice prizadevajo, da v okviru svojih izobraževalnih sistemov v kar največji možni meri zagotovijo, da imajo pripadniki narodnih manjšin enake možnosti za učenje jezika manjšine ali za izobraževanje v tem jeziku.

3. Drugi odstavek tega člena se uresničuje brez škode za učenje uradnega jezika ali poučevanje v uradnem jeziku.

15. člen

Pogodbenice zagotavljajo potrebne pogoje za učinkovito sodelovanje pripadnikov narodnih manjšin v kulturnem, družbenem in gospodarskem življenju ter pri javnih zadevah, še zlasti pri tistih, ki jih neposredno zadevajo.

16. člen

Pogodbenice ne bodo sprejemale ukrepov, ki spreminjajo razmerje prebivalstva na področjih, ki jih naseljujejo pripadniki narodnih manjšin, in katerih namen je omejevati pravice in svoboščine, ki izhajajo iz načel te okvirne konvencije.

17. člen

1. Pogodbenice se zavezujejo, da se ne bodo vmešavale v pravico pripadnikov narodnih manjšin, da navezujejo in vzdržujejo proste in miroljubne čezmejne stike z osebami, ki zakonito bivajo v drugih državah, še zlasti s tistimi, s katerimi si delijo narodno, kulturno, jezikovno ali versko identiteto ali skupno kulturno dediščino.

2. Pogodbenice se zavezujejo, da se ne bodo vmešavale v pravico pripadnikov narodnih manjšin, da sodelujejo v dejavnostih nevladnih organizacij, tako na državni kot mednarodni ravni.

18. člen

1. Pogodbenice si bodo prizadevale, da bodo po potrebi sklepale bilateralne in multilateralne sporazume z drugimi državami, še zlasti s sosednjimi državami, z namenom, da zagotovijo zaščito pripadnikov narodnih manjšin, ki jih to zadeva.

2. Kadar je to primerno, bodo pogodbenice sprejele ukrepe za spodbujanje čezmejnega sodelovanja.

19. člen

Pogodbenice se zavezujejo, da bodo spoštovale in uresničevale načela te okvirne konvencije, pri čemer bodo upoštevale le take omejitve, ki so določene v mednarodnih pravnih instrumentih, še zlasti v Konvenciji za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, v kolikor so te pomembne za pravice in svoboščine, ki izhajajo iz omenjenih načel.

III. del

20. člen

Pri uresničevanju pravic in svoboščin, ki izhajajo iz načel te okvirne konvencije, mora vsak pripadnik/vsaka pripadnica narodne manjšine spoštovati zakonodajo države ter pravice drugih, še zlasti pravice pripadnikov večinskega naroda in pripadnikov drugih narodnih manjšin.

21. člen

Nič v tej okvirni konvenciji se ne razlaga tako, kot da vključuje kakršno koli pravico, da sodeluje pri kakršni koli dejavnosti ali stori kakršno koli dejanje, ki je v nasprotju s temeljnimi načeli mednarodnega prava in še zlasti suverene enakosti, ozemeljske celovitosti ter politične neodvisnosti držav.

22. člen

Nič v tej okvirni konvenciji se ne razlaga, kot da omejuje ali krati človekove pravice in temeljne svoboščine, ki se lahko zagotovijo po zakonih katere koli pogodbenice ali po katerem koli sporazumu v katerega je ta pogodbenica vključena.

23. člen

Razume se, da se pravice in svoboščine, ki izhajajo iz načel te okvirne konvencije, v kolikor so predmet ustreznega določila Konvencije za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ali njenih protokolov, ujemajo s temi določili.

IV. del

24. člen

1. Odbor ministrov Sveta Evrope spremlja izvajanje te okvirne konvencije s strani pogodbenic.

2. Pogodbenice, ki niso članice Sveta Evrope, sodelujejo pri mehanizmu za izvajanje konvencije v skladu s pogoji, ki jih je treba še določiti.

5. člen

1. V enem letu, ko ta okvirna konvencija začne veljati za določeno pogodbenico, ta posreduje generalnemu sekretarju Sveta Evrope popolne informacije o zakonskih in drugih ukrepih, ki jih je sprejela za uveljavitev načel iz te okvirne konvencije.

2. Po tem vsaka pogodbenica generalnemu sekretarju obdobjno, in kadar to zahteva Odbor ministrov, sporoča vse dodatne informacije, pomembne za izvajanje te okvirne konvencije.

3. Generalni sekretar Odboru ministrov posreduje podatke, sporočene v skladu z določili tega člena.

26. člen

1. Pri presojanju primernosti ukrepov, ki jih je pogodbenica sprejela, da bi uveljavila načela iz te okvirne konvencije, Odboru ministrov pomaga svetovalni odbor, katerega člani morajo imeti priznано strokovno znanje s področja zaščite narodnih manjšin.

2. Odbor ministrov določi sestavo svetovalnega odbora in njegov poslovnik v roku enega leta od uveljavitve te okvirne konvencije.

V. del

27. člen

Ta okvirna konvencija je na voljo za podpis državam članicam Sveta Evrope. Do datuma, ko začne konvencija veljati, je na voljo za podpis tudi vsaki drugi državi, ki jo k podpisu povabi Odbor ministrov. Treba jo je ratificirati, sprejeti ali odobriti. Listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi se hranijo pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.

28. člen

1. Ta okvirna konvencija začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi trimesečnemu obdobju po datumu, ko je dvanajst držav članic Sveta Evrope izrazili soglasje, da jih ta konvencija zavezuje v skladu z določili 27. člena.

2. Za državo članico, ki naknadno izrazi soglasje, da jo ta okvirna konvencija zavezuje, le-ta začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku trimesečnega obdobja po datumu shranitve listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi.

29. člen

1. Po uveljavitvi te okvirne konvencije in po posvetovanju z državami pogodbenicami lahko Odbor ministrov Sveta Evrope povabi vsako državo nečlanico Sveta Evrope, ki je bila povabljena k podpisu konvencije v skladu z določili 27. člena, pa tega še ni storila, kot tudi katero koli drugo državo nepogodbenico, da pristopi h konvenciji, in sicer s sklepom, ki ga sprejme večina, kot je določeno v 20.d členu Statuta Sveta Evrope.

2. Za vsako državo, ki je pristopila k okvirni konvenciji, ta začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku trimesečnega obdobja po datumu shranitve listine o pristopu pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.

30. člen

1. Vsaka država lahko v času podpisa ali kadar shrani listino o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi, določi ozemlje ali ozemlja, za mednarodne odnose katerih je odgovorna, in za katera bo veljala ta okvirna konvencija.

2. Vsaka država lahko kadarkoli kasneje z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, razširi uporabo te okvirne konvencije na katero koli drugo ozemlje, določeno v tej izjavi. Za tako ozemlje začne ta okvirna konvencija veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku trimesečnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme tako izjavo.

3. Vsaka izjava iz prejšnjih dveh odstavkov, ki se nanaša na ozemlja, omenjena v tej izjavi, se lahko prekliče z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja. Preklic začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku trimesečnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme tako uradno obvestilo.

31. člen

1. Vsaka pogodbenica lahko kadarkoli odpove to okvirno konvencijo z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Sveta Evrope.

2. Taka odpoved začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku šestmesečnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme to uradno obvestilo.

32. člen

Generalni sekretar Sveta Evrope obvesti države članice Sveta, druge države podpisnice in vsako državo, ki je pristopila k tej okvirni konvenciji o:

- a) vsakem podpisu,

- b) shranitvi vsake listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu,
- c) vsakem datumu uveljavitve te okvirne konvencije v skladu z 28., 29. in 30. členom,
- d) vsakem drugem dejanju, uradnem obvestilu ali sporočilu v zvezi s to okvirno konvencijo.

V dokaz tega so podpisani, ki so bili za to pravilno pooblaščen, podpisali to okvirno konvencijo.

Sestavljeno v dne v angleščini in francoščini, pri čemer sta obe besedili enako verodostojni v enem samem izvodu, ki se hrani v arhivih Sveta Evrope. Generalni sekretar Sveta Evrope pošlje overjene kopije vsaki državi članici Sveta Evrope in vsaki državi, ki je bila povabljena, da podpiše to okvirno konvencijo ali k njej pristopi.